

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. Tristitia Christi. Figuræ. Varia de eadem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

dæmones, quàm lætitiã spiritualem. Et S. Jacobus 5. 13. *tristatur aliquis vestrum?* orat. S. August. l. 9. conf. c. 6. quantum fleui in hymnis, & Canticis tuis, suavisonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter! voces illæ influebant auribus meis; & eliquabatur veritas tua in cor meum; & ex ea æstuebat inde effectus pietatis; & currebant lacrymæ; & bene mihi erat cum eis. Cornelius hic.

Acerum in nitro, qui cantat carmina cordi pessimo. Prov. 25. 20. Galenus l. 3. de medicam. compos. docet: nitrum optimè solvi acri vinò, ac acetò. Hinc aliqui sic exponunt, sicut acrum refringit vinã nitrì, ac nitrum vim aceti; sic suavis sermo, & cantilena, in fringit, lenitque sensum malitiã, id est, mœstitiã cordis. Cornelius hic.

Omnis plaga, tristitia cordis est. Eccl. 25. 17. Syr. *omnis plaga non est, sicut plaga cordis.* Tigr. *summa plaga, est mœror animi.* Ratio: quia mœror immediatè totus est in anima, qui maximè est sensitivus: cœteri enim dolores; ut verbera, vulnèra, adustiones, sunt in corpore; & per corpus, quod in se sentiendi vim non habet, quasi refracti, recusi, & imminuti, transeunt ad animum; ubi est, Cornelius hic.

Regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Luc. 24. 52. Non patitur in suis Deus tristitiã; sed vult eos hilares, Sylveira in Act. 1.

Ex Patribus, & aliis.

Sicut est puer parvulus ad tristitiã; qui interdum tempore mortui patris, vel matris, vel alienus amici, ridet, & ludit: talis fiat vir; habitudinem puerilem, circa tristitias repellendas, perfectioris animæ ratione commutans. Origen. tr. 5. in 18. Matth.

Omnis, qui placet, hominibus displicet; causas tristitiæ nullas habet. S. Gregor. mor. l. 15. c. 22.

Tristantur facillè, quorum spes extat in imis. V. Beda in proverbii.

Nihil roboris habet tristitia, nisi reliquæ adsint perturbationes: quemadmodum nec vincula quidquam possunt, nisi adsint, qui illa admoveant. Qui, tristitiã obstrictus est, is victus est à perturbationibus; & tristitiæ vincula circumfert, tanquam indicia calamitatis suæ. S. Nilus or. 5. de tristitia.

Victor passionum victor est tristitiæ. Quem vicit voluptas, is non facillè effugerit tristitiæ vincula. Qui Mundum diligit, is, necesse sit, ut subinde contristetur, & mœreat: qui autem, quæ in Mundo sunt bona, nè tantilli quidem ducit, jugi lætitiã perfructur. S. Antiochus Abb. hom. 20.

Si quis Mundum omnino odit, hic tristitiã effugit. Porro, si quis quilibet visibilium rerum affectione mordetur, tristitiã nondum liberatus est. Joan. Clim. gr. 2.

Tristitiã, si potes, nè admiseris: sin minus, nè ostenderis. S. Martinus Bracar. Maximæ de moribus.

Polyanth. Sacr. Tom. II.

§. III.

Tristitia bona, salubris.

Contristatus sum in exercitatione mea. Psal. 54. 3. Hic oportet contristari, si velimus in futuro ad lætitiã transire: omnes enim, motus à contrario in contrarium sunt. Eligat igitur hic unusquisque, quod voluerit; lætitiã scilicet, vel tristitiã: quia hinc ad suum contrarium transiturus est. *Tristitiã vestra vertetur in gaudium.* Joan. 16. 20. Hugo Card. hic.

Beati, qui lugent. Matth. 5. 5. Religiosa tristitia aut alienum malum luget, aut proprium. S. Leo hom. 9. de jejuniis.

Filie Jerusalem nolite flere super me. Luc. 23. 28. Jerusalem filiã, animæ sunt pacis; quæ super nullo affici lamentis, doloribus, debent; præterquam quod Dei displicentiã generat. Nihil enim mœstitiã dignum, nisi peccatum. Sim. Cass. l. 13. hic.

Non turbetur cur vestrum. Joan. 14. 1. Nulla major causa perturbationis, atque tristitiæ, quàm separari à dilecto; ab eo; quod neque fallere, neque falli, potest. Id. l. 12. c. 1.

Cum nos, vel proximi peccant; tunc tristandum est: cum autem in humanos casus incidimus, inutilis tunc tristitia. S. Chrysost. hom. 77. in Joan. 16.

Tristitiã nobis Deus non ob aliud indidit, nisi propter solum peccatum; & hoc per ipsam rerum experientiam manifestavit. In pecuniarum enim mulcta, in morte, & ægritudine, & aliis nobis ingruentibus molestiis; dolentes, & mœrentes, non tantum nullam consolationem capimus; verum & molestias augemus. In peccatis verò si doleamus, & contristemur; peccati magnitudinem minuiamus: & quod erat magnum, reddimus parvum: sæpe verò & funditus ipsum totum delemus. S. Chrysost. hom. 7. ad pop.

Sanctorum luctus multiplicatum gaudium, pro portione, parit. Simile mihi videtur hoc: ut, cum rosaria plantantur; tunc enim nihil, præter spinas, cernitur; neque tamen ideo plantare desinunt. Sciunt enim, novò vere rosaria ipsa mirã florum, ac rosarum, specie aspectus hominum, & odoratus etiam, oblectare. Isidorus Clarius l. 2. or. 8.

§. IV.

Tristitia Christi.

Figuræ.

Petivit animæ suæ, ut mœreretur. 3. Reg. 19. 4. Unde tantus pavor? tanta consternatio in Elia? qui paulò antè erat impavidus; certabat cum Achab, & Baalitis, eosque superaverat. Respondeo: quia subduxit illi Deus robur à se inditum: ut agnosceret, fuisse donum Dei se verò ex natura sua timidum, ut alii sunt homines. *Secundò* repræsental infirmitatem Christi paventis in horto. Ità Rupertus l. 5. c. 10. apud Cornelium hic.

Christi tristitiã in horto vocat Anastasius Sinaita: tristitiã in pariendis filiis, & tristitiã conturbantem Christi animam usque ad mortem.

Non nn

tem.

tem. Columbam nomine, referunt medici, gravidam parturisse multos dies; & per conatus illos naturæ, ad obstetricum studia nihil promovisse. Triennium igitur lecto affixa decubuit. Deinde, resumptis utcumq; viribus, ambulavit, viginti quinq; annos uterum gerens. Tandem extinctæ, atq; medicorum scalpro exactæ, in utero deprehensus est infans, in lapidem durissimum conversus: quod vidisse se Parisiis Anno 1609. affirmat Aubertus Myraus, vir à Scriptis clarissimus. Non unum, ut illa; aut ut Rebecca, geminos, etiam collidentes in utero, gestavit Christus; sed quotquot homines erant in orbe futuri: adeoq; illos omnes triginta tres annos, quoad vixit, eniti conatus est ad vitam; & in lucem Evangelij parturivit. At quam multi obdurerunt ut lapis! De Nabal immitti 1. Reg. 25. 37. *emortuum est cor ejus intrinsecus; & factus est, quasi lapis.* Quam acerbò putas Christi parturientis sensu, Judæi, Scribæ, Pharisei, ad prædicationem ejus obdurerunt! *Quasi lugens, & contristatus, sic humiliabar.* Ps. 34. 14. S. Hieron. legit, quasi lugens mater tristitiâ incurvabar. Doultreman. l. 2. c. 3. de amore Sect. 10.

Varia de tristitia Christi.

Tristis est anima mea usq; ad mortem. Matth. 26. 38. Pia est tristitia Christi, & ab ipso sanctè suscepta in horto pinguedinis: ut in ipso puniretur, quòd in horto primævo malè fuit lætatus Adam. Sim. Cas. l. 13. c. 11. *Tristis* &c. id est, vehementissimè contristatur: ita ut tristitia hæc, & mors, unò duntaxat gradu, videantur distare. Dion. Carth. hic.

Et factus est sudor ejus. Luc. 22. 44. Tam vehementem tristitiam, & timorem, Christus

assumpsit: non solum ex consideratione Passionis sibi instantis; sed etiam ex consideratione ruinæ, & ingratitude, destructionisque Judæorum; propter quorum salutem specialiter fuerat missus. Et quia videbat, Passionem suam tam multis non debere prodesse, imò magis obesse, propter eorum ingratitude, & peccata: itèmq; quia omnium Electorum suorum futuras tribulationes, quas pro ipso passuri erant, usque in finem Mundi, prævidit; & intimè eis condoluit. Dion. Carth. hic.

Unò JESUS tempore fruebatur Dei visione; & intolerabili passione gemebat: ut tota divinæ fruitionis gloria in eo militaret ad penam. Nam quemadmodum omnes cognitione antecessit; ita, etiam & mœrore. Apposita est illi scientia, appositus est & dolor. S. Laur. Just. de triumph. &c. c. 19.

Suscepit tristitiam meam, ut mihi suam lætitiâ largiretur: & vestigiis nostris descendit usque ad mortis ærumnam; ut nos suis vestigiis revocaret ad vitam. S. Ambros. l. 10. in Luc. 94. Mœstitiâ prætebat, quam non ex metu mortis suæ, sed ex mora nostræ redemptionis assumerat. - Non propter mortem, sed usque ad mortem, tristis est Dominus: quòd in certamine Passionis mors corporis, absolutio, anxietudinis, non coaccervatio sit doloris. S. Ambros. l. 7. in Luc.

Hoc dolebat mihi, & contristabar pro persecutibus me: quia volebant penitentiam agere. Ego in cruce pendebam, & sanguine meò lavabam sordes eorum; & ipsi volebant agere penitentiam. Hæ erant lacrymæ meæ; hæc compunctio: persequentes me non potui salvare. S. Hieron. in Ps. 108.

TITULUS XIV. TURCÆ.

ANNO 1509. 14. Septembris terræ motus octodecim continuò diebus, murum Constantinopolis, quâ parte mare spectat, cum omnibus adjacentibus domibus disjecit, & fossas ruderibus implevit. Sed mirum id fuit: cum multæ Turcarum Moschææ collaberentur, Christianorum tamen templa illæsa manserint. Ipsa Sophia ædes nihil mali sensit, præter turrim à Turcis post captam urbem, templo in sine, ornatis gratiâ annexam; quæ tota præcipitata periit. Sed & illò terræ motu, calx, & cœmentum, quò Beatorum imagines post captivitatem urbis coopertæ fuerant, ita separatim ab imaginibus ceciderunt, quasi arte novâ jam primum suo splendore essent redditæ. Stengelius t. 2. judic. div. c. 18.

B. Catharina Bononiensis prævidit Orientalis Imperii excidium, & Constantinopolitanam captivitatem. Pro qua cum rogaret, nè Christianum Imperium in potestatem Turcicam deveniret; admonita est à Deo, sinem

precandi facere: quod ob Græcorum flagitia, & impietatem, oporteret à Christiano Corpore illud imperium rescindi. Bollandus 9, Martii.

Notat Genebrardus in Chronol. eodem ferè annò, quo Ottomannus usurpavit Imperium Turcarum, Deum creasse Imperatorem Christianorum Rudolphum Habspurgensem; à quo Austriaci descendunt: quasi eos Ottomanicis opposuisse videatur. Sicut tradunt Hebræi: eò die, quò Nabuchodonosor diruit templum, natum esse Cyrum, qui ejus posteros delevit. Cornelius in Cant. 7. 1.

Et ecce equus pallidus. Apoc. 6. 8. Optimè Joachim, Seraph. Firmianus, Pannonius, & Pererius, per hunc equum intelligunt Sectam Mahometis, Turcas, & Saracenos, infensissimos à mille jam annis hostes Christianorum: hi enim post Gothos, Arianos, aliosque præfatos hæreticos, Ecclesiam gravissimè infestaverunt. Cornelius hęc.

Credite